

“Per als cerverins és un honor que uns avantpassats acollissin les corts del 1359”

L'historiador cerverí Josep Maria Llobet durant una conferència recent.

Josep Maria Llobet (Cervera, 1940) és historiador i professor d'història de la UNED. L'any 1980, quan era director de l'arxiu de Cervera, va descobrir l'acta de les corts del 1359 que certificava la creació de la Generalitat de Catalunya en aquesta ciutat.

Què va significar, des del punt de vista històric, la troballa l'any 1980 de l'acta de les corts de Cervera del 1359?

—Si bé ja se sabia que les corts s'ha-

vien reunint a Cervera, aquest document era totalment desconegut, fins i tot aquí. Duran i Sanpere, que ha estat el millor historiador cerverí, no l'esmenta enlloc.

—On el va trobar, exactament?

—En una antiga casa del carrer Major, que al segle XIX va passar a ser propietat de l'ajuntament i on a principi del XX s'hi va fer un museu, una biblioteca popular i un arxiu. A les golfes d'aquest edifici s'hi havia amuntegat molta documentació, fins que amb la constitució dels primers ajuntaments democràtics vaig ser nomenat director de l'arxiu i vam començar a posar-hi ordre. Un dia, buscant documents antics dins un vell bagul de fusta per mostrar-los als alumnes de paleografia, va aparèixer un pergami, escrit en llatí, que de seguida ens va cridar l'atenció, perquè portava un segell de plom i no de cera, cosa que indicava que era d'una categoria superior.

—Què ens diu aquest document?

—En primer lloc, explica el motiu de la celebració de les corts. El rei Pere el Cerimoniós estava en guerra amb Pere el Cruel de Castella i, com en totes les guerres, necessitava diners. Si el rei volia diners havia de convocar corts i pactar. Per això va concedir un seguit de privilegis i, en canvi d'això, els braços van acordar de fer un donatiu de 144.000 lliures en dos anys. En acabar les corts, foren nomenats uns diputats que s'havien d'encarregar d'aplegar aquests diners. Era una tasca complexa, perquè s'havia de calcular la quantitat que havia d'aportar cada ciutat. Per això es van nomenar dotze diputats, quatre per cada braç. Aquests diputats, en reunir-se de forma constant i permanent, van donar origen a la Diputació del General. Es considera que a partir d'aquestes corts, la Diputació ja és un veritable poder, paral·lel al del monarca.

—Què va significar per a Cervera que s'hi celebressin aquelles corts?

—Va ser bo per a Cervera, perquè, independentment de les corts, la ciutat va aprofitar l'estada del monarca

per obtenir tot de privilegis, de caire econòmic i social, negociant-los directament amb ell. Cal tenir en compte que Cervera era població reial i que el senyor n'era el monarca. Era una ciutat important, de les set o vuit principals de Catalunya, per la situació, entre Lleida i Barcelona. Era una zona que produïa molt cereal i safrà, cosa molt important en una època en què l'agricultura era la base de l'economia.

—Era habitual que se celebressin corts a Cervera en aquella època?

—Les corts se solien celebrar a Barcelona i, de fet, les que es van tancar a Cervera havien començat allà. Però un seguit de circumstàncies, principalment una epidèmia de pesta, va fer que s'op-
tés per traslladar-les a una població de l'interior, poc poblada, per evitar contagis, però que tingués tots els serveis necessaris per a allotjar els participants. Cervera tenia aleshores uns dos mil habitants i els diputats, amb tot el seu seguici, devien ser més d'un centenar de persones.

—Per quin motiu es va triar l'església de Sant Bernat per fer-hi les corts?

—L'església pertanyia al monestir de Santes Creus i era dins d'una casa anomenada *delmera*, és a dir, la que utilitzaven els monjos per a recollir l'impost del delme. Es devia escollir per la capacitat, perquè era al mig de la ciutat i segurament també per no ocupar l'església principal, la de Santa Maria. Cal tenir en compte que les Corts van estar reunides durant dos o tres mesos i, per tant, no es podia privar el culte a la gent, que en aquell moment era molt important. Aquesta casa oferia les condicions idònies i, com que era al carrer Major, que era on vivien els nobles de Cervera, segurament bona part dels assistents es van allotjar a les cases de la noblesa cerverina.

—Què en queda avui dia d'aquest lloc, on es reuniren les corts de Cervera el 1359?

—Avui queda una part de l'església, que després va passar a ser de la companyia de Jesús, amb el nom d'església de Sant Ignasi de Loiola. Aquesta església s'ha conservat convertida en auditori municipal, però amb l'estructura antiga. Una part de la façana és la mateixa.

S'escau que en aquesta església es van signar els capítols matrimonials dels Reis Catòlics.

—Paradoxalment, Cervera, que fou, diguem-ne el bressol de la Generalitat al segle XIV, va donar suport, quatre segles més tard, a Felip V, que fou qui la va suprimir...

—Això no es ben bé així. Hi ha un llibre del consell municipal que mostra com en plena guerra de Successió la ciutat de Cervera va reconèixer l'arxiduc Carles com a monarca. Però va passar que quan Felip V va guanyar la guerra, Cervera va intentar aprofitar una suposada fidelitat, igual com ho feren més ciutats, per obtenir com-

fos fidel a Felip V si havia proclamat fidelitat a l'arxiduc.

—També va obtenir l'única universitat de Catalunya.

—Això també té una explicació. Felip V volia una sola universitat a Catalunya, i no la volia ni a Barcelona, ni a Lleida, sinó en un lloc tranquil. Els cerverins no la van pas demanar. És lògic, per tant, que això provoqués una certa enemistat amb unes altres ciutats que van perdre la seva universitat. Tots aquests factors se sumaven sense que els cerverins en tinguessin gaire la culpa, per bé que segurament procuraven per a ells tant com podien. Però la llegenda de la fidelitat a ultrança de Cervera vers Felip V és una injustícia que encara perdura.

—Com valoreu el fet que aquella institució creada a Cervera compleixi 650 anys, amb totes les vicissituds que ha travessat?

—És molt positiu per a Catalunya que amb l'arribada de la democràcia es pogués recuperar una institució tan centenària i significativa per a l'autogovern. Això és, sens dubte, un orgull per als cerverins, encara que no fossin ells els qui van convocar les Corts i que no hi tinguessin gaire res a veure. Però, si més no, que uns avantpassats cerverins acollissin els representants de les corts ja és un honor per a la ciutat. A més, també és significatiu que l'única reunió fora de Barcelona de la Generalitat actual, en temps del president Pujol, s'hagi fet a Cervera. També és un orgull, com ho tornarà a ser el mes de desembre vinent.

—Com es recorda avui, a Cervera, aquell esdeveniment del 1359?

—Quan ens vam adonar de la importància de l'acta trobada, es va proposar de fer un monument que servís per a commemorar la celebració de les corts i el naixement de la Generalitat. Per això es va encarregar una escultura a Josep Maria Subirachs, una obra que es va col·locar tocant a les muralles i que representa les quatre barres de la senyera, una de dreta i les altres tombades, simbolitzant la gestació i el redreçament de la Generalitat.

Xevi Camprubí

Imatge del document de l'acta de les corts de Cervera del 1359, que es conserva en aquesta ciutat.

pensacions. Cal tenir en compte que el benefici que tenia Cervera de trobar-se al mig de Catalunya es va convertir en un problema. Cervera va patir molt, perquè era un lloc de pas continu de soldats que saquejaven les collites, robaven i ho destruïen tot. Per això, un cop acabada la guerra, Cervera va demanar una compensació al guanyador, aportant mèrits i exagerant la seva fidelitat. Mai no es pot dir que Cervera